

8.10.2025

**KEHA-keskuksen lausunto eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle koskien hallituksen esitystä eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi**

Yleistä

KEHA-keskus kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä (HE 108/2025 vp), joka koskee ehdotettuja työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi muutoksia.

Lausunto on jaettu kahteen kokonaisuuteen työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuulemisten teemojen mukaisesti. Lisäksi lausunnossa on otettu kantaa valiokunnan esittämiin lisäkysymyksiin siltä osin, kun ne ovat kuuluneet KEHA-keskuksen toimivaltaan.

Palveluprosessi ja työttömyysturva

***Työnhakijan palveluprosessiin ehdotettu työvoimaviranomaisen harkintavallan lisääminen täydentävien työnhakukeskusteluiden osalta***

Hallituksen esityksen 35 §:ssä ehdotetaan, että työnhakijalle järjestetään pääsääntöisesti palvelutarpeen perusteella täydentäviä työnhakukeskusteluita, eli täydentävien työnhakukeskusteluiden kaavamaisesta järjestämisestä luovutaan. Esityksen mukaan työvoimaviranomaisella olisi harkintavaltaa täydentävien työnhakukeskustelujen määrään työnhakijan palvelutarpeen perusteella. Palvelutarpeen arvioinnista ehdotetaan säädettävän lain 33 §:ssä.

KEHA-keskus katsoo, että työvoimaviranomaisen harkintavallan lisääminen täydentävien työnhakukeskusteluiden järjestämisessä on sinällään kannatettavaa, mutta asiassa tulee tunnistaa myös se, että esitys voi johtaa erilaisiin alueellisiin soveltamiskäytäntöihin.

Esityksen kohdassa "Vaikutukset yhdenvertaisuuteen" todetaankin, että palvelutarpeeseen perustuva täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen voi myös lisätä tilanteita, joissa samanlaisessa tilanteessa oleville työnhakijoille järjestettäisiin eri määrä täydentäviä työnhakukeskusteluja."

KEHA-keskus katsoo, että em. seikka voi olla ongelmallinen työhakijoiden yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan toteutumisen kannalta.

KEHA-keskus katsoo, että 35 §:n 2 momentin kriteeri "ellei työnhakijan palvelutarpeesta johdu muuta" jättää työvoimaviranomaiselle laajan tulkintavaran täydentäviä työnhakukeskusteluiden määrällisen järjestämisen osalta sekä jopa myös sen osalta, järjestetäänkö täydentäviä työnhakukeskusteluita

8.10.2025

ollenkaan. Säännöksen sanamuodon mukainen kriteeri voi johtaa erilaiseen tulkintaan työllisyysalueiden välillä ja sitä kautta erilaisiin alueellisiin soveltamiskäytäntöihin.

KEHA-keskus katsoo, että esitettävän säännöksen soveltamista tulee pyrkiä täsmentämään mahdollisella ohjeistuksella ja muulla lain soveltamisen tukimateriaalilla siten, että palvelutarpeen arvioinnissa ja sen perusteella määräytyvien täydentävien työnhakukeskustelujen järjestämisessä pystytään varmistamaan työhakijoiden yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan toteutuminen.

Hallituksen esityksen 35 §:ssä 3 momentissa ehdotetaan säädettävän työvoimaviranomaisen velvollisuudesta järjestää täydentävä työnhakukeskustelu työnhakijan pyynnöstä, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta.

Tämä toki parantaa työhakijoiden yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan toteutumista, mutta säännöksen sanamuoto ”ellei se ole ilmeisen tarpeetonta” jättää edelleen työvoimaviranomaiselle harkintavaltaa, järjestetäänkö täydentävä työnhakukeskustelu työnhakijan pyynnöstä. Säännöskohtaisissa perusteluissa kylläkin avataan sitä, milloin keskustelun järjestäminen olisi ilmeisen tarpeetonta.

***Työnhakijan informointi, ehdotettu muistutuskäytännöstä luopuminen ja työnhaun voimassa olon päättyminen***

Lakiehdotuksen mukaan 30 §:n 1 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että työvoimaviranomaisen informointivelvollisuus koskisi nykyisen työnhakijaksi rekisteröimisen yhteydessä tai viipymättä sen jälkeen tapahtuvan informoinnin lisäksi myös informointia työnhaun kuluessa.

KEHA-keskus katsoo, että työnhaun kuluessa tapahtuvan informoinnin lisääminen säännökseen on erityisen tärkeää, samalla kun esityksessä ehdotetaan 41 §:n mukaisen jälkikäteisen muistutusmenettelyn kumoamista sekä muutoksia 28 §:n säädettyyn työnhaun voimassaolon päättymiseen siten, että työnhaun voimassaolo päättyy jo ensimmäisestä asiointin laiminlyönnistä.

Kumottavalla muistutusmenettelyllä sekä sillä, että työnhakijan työnhaku ei ole päättynyt ensimmäisestä asiointin laiminlyönnistä on tarkoitettu vähentää työnhakijan tahattomia laiminlyöntejä.

Esityksen perusteluiden mukaan esitettävällä 30 §:n 1 momentin säännöksellä olisi samalla tavoin tarkoitus vähentää työnhakijan tahattomia laiminlyöntejä.

Esitettävän säännöksen mukaan informointi tulisi tehdä tarkoituksenmukaisella tavalla. Säännöksen perusteluiden mukaan tarkoituksenmukainen tapa informoida työnhakijaa työnhaun kuluessa olisi esimerkiksi lähettää hänelle viesti muistuttamistarkoituksessa ennen sovittua tapaamista tai muuta määräaika.

Esityksen luvussa Toimeenpano ja seuranta todetaan mm. seuraavaa:

*Työnhakijan tahattomien unohtusten ja erehdysten välttämiseksi otettaisiin käyttöön toimeenpanoa tukemaan tekstiviestinä lähetettävä ennakollinen muistutus. Muistutus lähetettäisiin muun muassa ennen lähestyvää tapaamista työvoimaviranomaisen kanssa sekä työvoimaviranomaisen työnhakijan haettavaksi osoittamien työpaikkojen ja työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun toimen toteuttamisen määräajan lähestyessä loppuaan.*

KEHA-keskus katsoo, että mikäli suunniteltu yhtenäinen ennakollinen muistutustoiminto ei ole käytössä säännösten voimaan tullessa, tulee säännösten soveltamisen osalta varmistaa se, että työnhakijan informointi, ja erityisesti informointi työnhaun kuluessa, toteutuu eri työllisyysalueiden

8.10.2025

asiakastyössä heti säännöksen voimaantulosta siten, että jatkossakin pystytään vähentämään työnhakijoiden tahattomia laiminlyöntejä. Säännöksen soveltamisessa tulee pyrkiä varmistamaan työnhakijoiden yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan toteutuminen.

### ***Esitetyt muutokset työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyyn***

Esityksen 37 §:n 2 momentin 1 kohdassa ehdotetaan, että työvoimaviranomaisen olisi tarvittaessa sisällytettävä työllistymissuunnitelmaan täydentävien työnhakukeskustelujen määrä ja ajankohdat.

KEHA-keskus katsoo, että em. säännöksen kriteeri ”tarvittaessa” jättää työvoimaviranomaiselle laajan tulkintavaran, kenelle asiakkaalle sisällytetään työllistymissuunnitelmaan täydentävien työnhakukeskustelujen määrä ja ajankohdat sekä myös sen osalta sisällytetäänkö em. seikkoja työllistymissuunnitelmiin ollenkaan. Säännöksen sanamuodon mukainen kriteeri voi johtaa erilaiseen tulkintaan työllisyysalueiden välillä ja sitä kautta erilaisiin alueellisiin soveltamiskäytäntöihin.

KEHA-keskus katsoo, että säännöksen kriteeriä olisi hyvä täsmentää. Huomioiden palveluprosessiin työvoimaviranomaiselle esitettävä harkintavallan lisääminen ja täydentävien työnhakukeskusteluiden kaavamaisesta järjestämisestä luopuminen, voi olla tärkeää sopia selkeästi sekä täydentävien työnhakukeskustelujen määrästä että niiden ajankohdasta. Esitettävän säännöksen soveltamista tulee pyrkiä täsmentämään myös mahdollisella ohjeistuksella ja muulla lain soveltamisen tukimateriaalilla siten, että voidaan tunnistaa tilanteet, joissa em. tiedon kirjaaminen työllistymissuunnitelmaan olisi erityisen tärkeää. Työllistymissuunnitelmaan kirjattavien tietojen soveltamiskäytännössä tulee pyrkiä varmistamaan työnhakijoiden yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan toteutuminen.

KEHA-keskus katsoo, että työllistymissuunnitelmasta tulisi aina ilmetä selkeästi työnhakijalle, mitä hänen palveluprosessinsa osalta on sovittu ja mihin hän on sitoutunut. Työnhakijalla on sekä oikeus työllistymissuunnitelmaan että velvollisuus noudattaa suunnitelmaa. Työnhakijan oikeus työttömyysetuuden saamiseen on riippuvainen siitä, että hän noudattaa suunnitelmaa.

KEHA-keskus toteaa lisäksi selvyiden vuoksi, että vaikka työnhakijaa koskevien tapaamisten ajankohdat sovitaan suunnitelmassa ja kirjataan suunnitelmaan, niin se ei korvaa työvoimaviranomaisen velvollisuutta lähettää työnhakijalle tapaamisia ja keskusteluita koskeva kutsukirje tiedoksiantosäännöksiä noudattaen. Kutsukirjeestä tulee erityisesti ilmetä kutsun velvoittavuus työnhakijan kannalta, eli mihin säännöksiin velvoittavuus perustuu ja mahdolliset seuraamukset, mitä kutsukirjettä koskeva asioimatta jättäminen voi aiheuttaa (järjestämislaki 28 § ja työttömyysturvalaki 2 a luku 9 ja 10 §).

### ***Täydentävien työnhakukeskustelujen asemasta tarjottavat palvelut***

Voimassa olevan järjestämislain 36 §:n 3 momentissa säädetyn mukaan ”*Täydentävän työnhakukeskustelun asemasta työnhakijalle voidaan tarjota muuta vastaavaa työnhakua tai työllistymisen edellytysten parantamista tukevaa henkilökohtaista palvelua.*”

Hallituksen esityksessä ko. säännöstä ei enää mainita, mutta sen poistamista perustella mitenkään.

KEHA-keskus katsoo, että selvyiden vuoksi tätä seikkaa olisi hyvä täsmentää siten, että kun täydentäviä työnhakukeskusteluita järjestetään pääsääntöisesti työnhakijan palvelutarpeen perusteella esitettävän 35 §:n mukaisesti, niin työvoimaviranomainen voi harkintansa mukaan, ilman kyseistä poistuvaa 36 §:n 3 momentin säännöstä, tarjota työnhakijalle muutakin palvelua täydentävien sijaan/lisäksi.

8.10.2025

***Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu***

Lakiehdotuksen mukaan järjestämislain 75 §:n 2 momenttia muutettaisiin niin, että tuettavasta opiskelusta voidaan sopia työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa opintojen alkamisen jälkeenkin, jos siihen on painava syy, työnhakija on aloittanut opinnot työsuhteen tai työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun taloudellisen etuuden jaksotuksen tai *työkokeilun aikana* tai opintoja on harjoitettu työvoimakoulutuksena.

Lakiehdotuksen säännöskohtaisissa perusteluissa s. 136 todetaan, että käytännössä tämä tarkoittaisi, että 2 momenttia voitaisiin soveltaa myös, jos työnhakija olisi aloittanut opinnot työkokeilun aikana.

KEHA-keskus toteaa, että tuettavia opintoja koskevien edellytysten osalta 74 §:n 2 momentissa säädetään siitä, että työnhakijan aiemmin harjoittamien opintojen ei tarvitse olla vuotta keskeytyneenä. Säännöksen sanamuodon mukaan vaatimus vuoden keskeytyneenä olemisesta ei koske työsuhteen tai työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun taloudellisen etuuden jaksotuksen aikana aloitettuja taikka työvoimakoulutuksena harjoitettuja opintoja.

Lakiehdotuksessa 74 §:n 2 momenttia ei esitetä muutettavan siten, että luetteloon lisättäisiin myös työkokeilun aikana aloitetut opinnot. KEHA-keskuksen käsityksen mukaan 74 §:n 2 momentti on yhteydessä nyt muutettavaan 75 §:n 2 momenttiin.

Ehdotetussa muodossa lakiehdotus tarkoittaisi, että tuettavasta opiskelusta voitaisiin sopia työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa opintojen alkamisen jälkeenkin, jos työnhakija olisi aloittanut opinnot työkokeilun aikana, mutta työkokeilun aikana aloitettujen opintojen pitäisi kuitenkin olla keskeytyneenä vähintään vuoden, jotta niiden tukeminen olisi säännöksen mukaan mahdollista.

KEHA-keskus katsoo, että tätä seikkaa olisi syytä täsmentää siten, että 74 §:n 2 momenttiin tulisi tehdä 75 §:n 2 momenttiin liittyen vastaavasti lisäys siitä, että rajoitus ei koskisi myöskään työkokeilun aikana aloitettuja opintoja.

***Työttömyysturvalain 2 a luvun 12 §:n 1 kohdan pykäläviittaus järjestämislaissa säädettyyn työnhakuvelvollisuuteen***

Hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa s. 162 todetaan seuraavasti: "12 §. Pätevä syy jättää toteuttamatta työnhakuvelvollisuutta. Pykälän otsikkoa ja johdantokappaletta muutettaisiin kuvaamaan nykyistä paremmin pykälän sisältöä. Lisäksi pykälän 1 kohdassa säädettyjä viittauksia työnhakuvelvollisuuden asettamiseen muutettaisiin vastaamaan järjestämislakiin ehdotettuja muutoksia. Muutokset eivät vaikuttaisi pykälän asiasisältöön."

Esityksessä ehdotetun säännöksen sanamuoto on: Työnhakijalla on pätevä syy jättää hakematta työmahdollisuuksia työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa edellytetyllä tavalla, jos: 1) suunnitelmaan sisältyvä työnhakuvelvollisuus ei vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 44–48 §:ssä säädettyä;

KEHA-keskus toteaa edelleen, että ehdotettu työttömyysturvalain 2 a luvun 12 §:n 1 kohdan pykäläviittaus järjestämislaissa säädettyyn työnhakuvelvollisuuteen on virheellinen. Järjestämislain 44 §:n koskee kansainvälistä työnvälitystä. Säännöksen sanamuodon mukainen pykäläviittaus tulisi kirjata siten, että suunnitelmaan sisältyvä työnhakuvelvollisuus ei vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 45–48 §:ssä säädettyä.

8.10.2025

### **KEHA-keskuksen toteuttama tekstiviestipohjainen muistutusjärjestelmä**

Hallituksen esityksen s. 166 mukaan "Työnhakijan tahattomien unohdusten ja erehdysten välttämiseksi otettaisiin käyttöön toimeenpanoa tukemaan tekstiviestinä lähetettävä ennakollinen muistutus. Muistutus lähetettäisiin muun muassa ennen lähestyvää tapaamista työvoimaviranomaisen kanssa sekä työvoimaviranomaisen työnhakijan haettavaksi osoittamien työpaikkojen ja työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovittujen toimen toteuttamisen määräajan lähestyessä loppuaan."

KEHA-keskus toteuttaa tekstiviestipohjaisen muistutusjärjestelmän. Integroitavan tekstiviestijärjestelmän tavoitteena on lähettää automatisoitu muistutustekstiviesti työnhakija-asiakkaalle. Työ- ja elinkeinoministeriöltä saadun linjauksen pohjalta muistutustekstiviesti lähetetään seuraavissa tilanteissa:

- Vuorokautta ennen vastaamattoman selvityspyynnön määräajan umpeutumista.
- Vuorokautta ennen asiakastapaamista.
- Vuorokautta ennen vastaamattoman työtarjouksen umpeutumista.
- Vuorokautta ennen suunnitelmaan kirjatun velvoittavan tehtävän umpeutumista.

Tekstiviestijärjestelmän hankinnassa ja integroinnissa tullaan huomioimaan, että tulevaisuudessa tekstiviestijärjestelmällä voi olla mahdollista lähettää myös muita automatisoituja tekstiviestejä eri prosesseista tai manuaalisesti työvoimaviranomaisen toimesta luotavia tekstiviestejä.

### Työnhakuprofiilit ja muu henkilötietojen käsittely

#### **Työnhakuprofiilit**

KEHA-keskus katsoo, että työnhakuprofiileja koskeviin pykäliin ja perusteluihin on tullut lausuntokierroksen jälkeen täsmennyksiä, mutta tietyiltä osin tarvitaan vielä tarkennuksia.

KEHA-keskuksen näkemyksen mukaan työnhakuprofiilin laatiminen julkaiseminen parantaa työmahdollisuuksien ja työntekijöiden kohtaantoa ja sitä kautta edistää työllisyyttä. Työnhakuprofiilien julkaiseminen hyödyttäisi kaikkia työvoimaa julkisen työvoimapalvelun kautta hakevia yrityksiä. Työnhakijan työnhakuprofiilin laatiminen ja julkaiseminen ovat kaksi erillistä toimea. Työnhakijan työnhakuprofiili voidaan laatia automaattisesti työnhakijan työnhakijaksi rekisteröitymisen yhteydessä antamien tietojen perusteella. Työnhakija ja työvoimaviranomainen voivat vaikuttaa automaattisesti työnhakuprofiiliin siirrettäviin tietoihin ja muokata työnhakuprofiilin tietoja ennen sen julkaisua. Julkaisu täytyy suorittaa manuaalisesti joko työnhakijan tai työvoimaviranomaisen toimesta.

Työnhakijan työnhakuprofiili tulee sisältää ainoastaan työnhakuprofiilin kannalta olennaisia tietoja työnhakijan koulutuksesta, työkokemuksesta, muusta osaamisesta ja työtoiveista. Julkaistut työnhakuprofiilit ovat lähtökohtaisesti anonyymejä. Anonyymiyttä säilyisi, mikäli työnhakija ei itse lisäisi vapaamuotoista esittelyä ja linkkejä ulkopuolisiin palveluihin. Myös edellä työnhakuprofiilin kannalta tarpeellisten tietojen perusteella henkilö voidaan tunnistaa. Esimerkiksi aiempi työkokemus, jossa henkilö kertoo työnantajansa ja tehtävänimikkeensä, voi kattaa sellaisia tietoja, että henkilö on helpostikin tunnistettavissa annettujen tietojen avulla.

Hallituksen esityksen pykälissä 128 a §, 129 § ja 129 a §:ssä viitataan, että profiileissa ei saa julkaista salassa pidettäviä tietoja. KEHA-keskus katsoo, että pykälissä käytetyt sanamuodot viittaavat siihen,

8.10.2025

että asiakkaan tulisi tietää mikä on julkisuuslain nojalla salassa pidettävää tietoa. Vaikka asiakasta informoitaisiin asiasta ennen tietojen täyttämistä, niin ei voi jäädä asiakkaan arvioinnin varaan sisältääkö hänen lisäämänsä tiedot julkisuuslain nojalla salassa pidettäviä asioita. Julkisuuslain mukaisen salassa pidettävän tiedon arvioiminen kuuluu viranomaisen tehtäviin, ei asiakkaan.

Ehdotetun 129 a §:n 3 momenttia tulisi tarkentaa sanamuodoiltaan niin, että viranomainen ei saa julkaista työnhakuprofiilia, jos se sisältää salassa pidettäviä tietoja. Nyt esitetyt pykälät jättävät tulkinnanvaraiseksi voiko viranomainen julkaista profiilin uudelleen, jos se sisältää viranomaisen arvioinnin mukaan salassa pidettäviä tietoja, mutta asiakas on sen jo julkaissut aiemmin tai haluaa tiedon julkaista. Jos näin voidaan tehdä esimerkiksi asiakkaan suostumuksella, tulisi siitä olla maininta pykälässä.

Ehdotetun 129 b §:n 2 momentin mukaan työnhakuprofiilin julkaisu voidaan perua tietyin edellytyksin asiakkaan pyynnöstä. Momentin muotoilua tulisi muuttaa siten, että 1 momentin ehtojen täytyessä työvoimaviranomainen peruu itsenäisesti profiilin julkaisun ehtojen täytyessä kuultuaan ensin asiakasta. Profiilin julkaisun perumisen arviointia ei voi jättää asiakkaan itsensä arvioitavaksi pykälän esittämissä tilanteissa.

### ***Muu henkilötietojen käsittely***

Ehdotetun 114 §:n käsiteltävistä tiedoista lisättäisiin uusi 11 kohta, jossa säädettäisiin tulotietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitetuista tiedoista. Kyseisiä tietoja tultaisiin hyödyntämään työnhakijan palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Työllistymistodennäköisyys on keskimäärin sitä suurempi mitä lähempänä työnhakijalla on viimeksi ollut palkkatuloja.

KEHA-keskus on toteuttamassa työvoimaviranomaisille työnhakijan palvelutarvearviota varten uuta tekoälypohjaista palvelutarvearvioratkaisua, joka arvioi työnhakijan työllistymistodennäköisyyttä ja pitkäaikaistyöttömyyden riskiä ja tunnistaa työvoimaviranomaiselle arvioon vaikuttavia tekijöitä.

Uusi kehitettävä ratkaisu tukee työvoimapalveluiden perustehtäviä ja auttaa suunnittelemaan työprosesseja, toimenpiteitä, palveluita ja erilaisia hankintoja asiakastarpeen mukaan

- Auttaa huomioimaan asiakasrakenteiden muutoksia
- Auttaa kohdistamaan oikeita toimenpiteitä
- Auttaa kohdentamaan työvoimaviranomaisen resursseja tehokkaasti
- Mahdollistaa tulosperustaisten hankintojen tekemisen

### **Työllisyysvaikutukset sekä säätämisyjärjestysperustelut**

KEHA-keskus katsoo, että esityksestä ei ilmene, että siinä olisi huomioitu työnhakuprofiileihin liittyvien työllisyysvaikutusten osalta sitä, miksi kaikki työnhakijaa koskevat tiedot on säädetty salassa pidettäviksi.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki, 621/1999) 24 §:n 1 momentin 25 kohdan perusteella salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä, asiakirjat, jotka sisältävät tietoja sosiaalihuollon asiakkaasta tai työhallinnon henkilöasiakkaasta sekä tämän saamasta etuudesta tai tukitoimesta taikka sosiaalihuollon palvelusta tai työhallinnon

8.10.2025

henkilöasiakkaan palvelusta taikka tietoja henkilön terveydentilasta tai vammaisuudesta taikka hänen saamastaan terveydenhuollon ja kuntoutuksen palvelusta taikka tietoja henkilön seksuaalisesta käyttäytymisestä ja suuntautumisesta.

Säännöstä koskevan hallituksen esityksen (HE 87/2002 vp s. 9) mukaisesti salassapitovelvollisuus on tarpeen henkilöasiakkaan yksityisyyden suojan vuoksi sekä luottamuksellisen asiakassuhteen varmistamiseksi.

Hallituksen esityksestä ei ilmene, että työllisyysvaikutusten arvioinnissa olisi huomioitu edellä mainittu salassapitoperuste. Esityksestä ei ilmene, että siinä olisi arvioitu sitä, mikä vaikutus sekä omalla velvollisuudella julkaista työnhakuprofiili että työvoimaviranomaisen mahdollisuudella tehdä vastaavasti on kyseiseen luottamukselliseen asiakassuhteeseen. KEHA-keskus katsoo, että olisi tarpeen arvioida sitä, voivatko esitetyt muutokset johtaa tilanteeseen, jossa asiakas ei enää haluaa jakaa tietoja itsestään viranomaiselle siinä määrin, mitä hän ehkä nykyään haluaa, koska hän ei voi luottaa siihen, että tiedot pysyvät varmasti yksityisinä ja salassa. Kuten hallituksen esityksessä on tuotu esiin, profiilien pysymistä nimettöminä ei voida taata riippumatta siitä julkaiseeko sen työvoimaviranomainen vai työnhakija. KEHA-keskus katsoo, että olisi tarpeen arvioida, että mikä todennäköisyys olisi ja mitkä vaikutukset työllisyyteen olisi sillä, että työnhakijaksi ilmoittautuvat eivät antaisi enää niin kattavasti tietoja itsestään, kuten palvelutarpeen arvioinnin kannalta hyödyllistä tietoa kiinnostuksen kohteistaan, koska luottamus tietojen salassa pysymiseen ja vain työvoimaviranomaisen tiedossa pysymiseen mahdollisesti heikkenisi esitettyjen muutosten myötä. Mikäli kyseisessä arvioinnissa tultaisiin siihen tulokseen, että ehdotukset johtaisivat tältä osin työllisyysvaikutusten vähenemiseen, olisi tämä tärkeää ottaa huomioon säätämisyjärjestysperusteluissa, sillä yksityisyyden suojan rajoittamista on perusteltu sillä, että ehdotetuilla työnhakuprofiileja koskevilla muutoksilla olisi mahdollisesti työllisyysvaikutuksia ja niiden katsottaisiin tästä syystä edistävän julkisen vallan velvollisuutta edistää työllisyyttä ja pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön perustuslain 18 §:n edellyttämällä tavoin.

Kuten todettu, työnhakuprofiilien osalta säätämisyjärjestysperusteluissa on katsottu voitavan rajoittaa yksityiselämän suojaa, koska muutosten on katsottu mahdollisesti edistävän perustuslain 18 §:n mukaisesti työllisyyttä. Koska työnhakuprofiilin julkaiseminen ja siten henkilötietojen luovuttaminen osittain julkisessa internetissä olevaan tietopalveluun olisi jatkossa käytännössä edellytys sille, että henkilö voi olla työnhakijana ja saada työttömyysetuutta, tulisi asiaa arvioida säätämisyjärjestysperusteluissa myös oikeutta sosiaaliturvaan koskevan perustuslain 19 pykälän osalta.

Perustuslain 19 §:n 2 momentin mukaan lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan muun muassa työttömyyden perusteella. Säännös asettaa lainsäätäjälle veloitteen taata jokaiselle perustoimeentuloturvaan tarvitsevalle subjektiivinen oikeus lailla säädettävään julkisen vallan järjestämään turvaan, joka on yhteydessä momentissa lueteltuihin sosiaalisiin riskitilanteisiin samoin kuin lailla kulloinkin annettaviin säännöksiin turvan saamisen edellytyksistä ja tarveharkinnasta sekä menettelymuodoista (ks. HE 309/1993 vp, s. 19 ja 70 sekä mm. PeVL 55/2016 vp, s. 3 ja PeVL 48/2006 vp, s. 2).

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, että perustuslain 19 §:n 2 momentin säännös ei sinänsä estä asettamasta ehtoja perustoimeentuloa turvaavan etuuden saamiselle (ks. PeVL 44/2000

8.10.2025

vp, s. 3/I, PeVL 20/1998 vp, s. 4/I, PeVL 17/1996 vp, s. 2/I ja PeVL 17/1995 vp, s. 2/II), kunhan nämä ehdot täyttävät perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset (PeVL 55/2016 vp, s. 3). Etuuksien saamisen ehdot voivat myös olla tuensaajan vastasuorituksia edellyttäviä. Sanktiona käytetyn etuuden epäämisen pitää kuitenkin olla asiallisesti perustellussa suhteessa siihen, minkälaisia työllistymisen edistämistä tarkoittavia toimintoja on ollut tarjolla ja mitä työttömänä olevan henkilön syyksi voidaan lukea (ks. PeVL 2/2012 vp, s. 2, PeVL 43/2001 vp, s. 2—3 ja PeVL 46/2002 vp, s. 2). Korvauksetta jääviä ajanjaksoja ei voi kehittää niin pitkiksi, että ne muodostuisivat perustuslaista aiheutuvan veloitteen kiertämiseksi (ks. PeVL 2/2012 vp, s. 2).

Perustuslakivaliokunnan käytännössä perustoimeentuloa turvaavalle tuelle asetettavat edellytykset ovat voineet työttömyysstilanteissa rakentua esimerkiksi sen varaan, että asianomainen itse aktiivisesti myötävaikuttaa sellaisiin toimiin, jotka viime kädessä ovat omiaan edistämään hänen työkykynsä ylläpitämistä ja työllistymistä (ks. PeVL 17/1995 vp, s. 2/II). Valiokunta on pitänyt hyväksyttävänä myös työttömän työnhakijan velvoittamista osallistumaan hänen työkykynsä ylläpitämistä ja hänen työllistymistään edesauttaviin toimiin (ks. PeVL 50/2005 vp, s. 2—3). Valiokunta on hyväksynyt etuuden kytkemisen velvollisuuteen osallistua aktivointisuunnitelman laatimiseen ja siinä sovittuun kuntouttavaan työtoimintaan (PeVL 44/2000 vp, s. 3) ja pitänyt sallittuna ammatillista koulutusta vailla olevien työmarkkinatukioikeuden kytkemistä työvoimapoliittiseen toimenpiteeseen osallistumiseen (PeVL 17/1995 vp ja PeVL 17/1996 vp). Valiokunta ei toisaalta ole pitänyt ongelmattomana mallia, jossa työttömien ei ollut yrityksistään huolimatta välttämättä mahdollista täyttää etuuksien tasoon kytkettyä aktiivisuusvaatimusta (PeVL 45/2017 vp, s. 5).

Hallituksen esityksessä on esitetty, että työnhakuprofiilia ei tarvitse laatia eikä julkaista, jos työvoimaviranomainen arvioisi, että työnhakuprofiilin julkaiseminen olisi työnhakijaan liittyvästä syystä ilmeisen perusteetonta. KEHA-keskus katsoo, että sääntely ei vaikuta sisältävän varsinaista henkilökohtaista harkintaa sen suhteen, onko profiilin laatimisella ja julkaisemisella tosiasiaa työllisyyttä lisääviä vaikutuksia yksittäisen työnhakijan kohdalla. Esityksen perusteella hyvin epätodennäköinen työllisyysvaikutuskin johtaisi velvollisuuteen laatia profiili ja julkaista se taikka siihen, että työvoimaviranomainen julkaisisi profiilin. Näin ollen olisi tärkeää huomioida oikeus sosiaaliturvaan säätämisyjärjestysperusteluissa ja perustella se, minkä vuoksi kyseistä oikeutta yhdessä yksityiselämän suojan kanssa katsotaan olevan mahdollista rajoittaa. Lisäksi punninnassa olisi hyvä huomioida perustuslain 1 §:n 2 momentissa säädettyyn sisältyvä vaatimus yksilön itsemääräämisoikeuden turvaamisesta, joka tulisi ottaa huomioon perustuslain säännöksiä tulkittaessa sekä perusoikeuksien rajoitusten sallittavuutta arvioitaessa. Tämä olisi tärkeää arvioitaessa yksityisyyden suojaan sisältyvää tiedollista itsemääräämisoikeutta, koska esityksen sääntely johtaisi siihen, ettei henkilö käytännössä voisi itse määrätä omista tiedoista eikä ainakaan ilman, että sillä olisi vaikutuksia hänen oikeuteensa saada sosiaaliturvaa.

### Muut asiat

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt lisäksi KEHA-keskusta toimittamaan seuraavat tiedot:

- minkä verran henkilöstöä valtiolla oli TE-palvelutehtävissä ennen siirtoa
- paljonko tätä henkilöstöä siirtyi 1.1.2025 kuntien / työvoimaviranomaisten palvelukseen
- paljonko kunnissa / työvoimaviranomaisissa on tällä hetkellä TE-palveluhenkilöstöä.

Asian tarkastelu mm. asiakaspalvelujärjestelmien käyttöoikeuksien määrän perusteella.

8.10.2025

KEHA-keskuksella on lakisääteisten tehtäviensä kautta tiedossaan kokonaisuuden osalta seuraavat tiedot:

TE-toimistojen henkilömäärä vuoden 2022 lopussa oli 4693, vuoden 2023 lopussa 4929 ja vuoden 2024 lopussa 4807. TE-palvelu-uudistuksessa osa TE-toimistojen tehtävistä siirrettiin maahanmuuttovirastoon, osa ELY-keskuksiin ja osa KEHA-keskukseen. Näihin virastoihin siirtyi niihin siirtyviä tehtäviä tekevä henkilöstö siirtyvän tehtävän mukana. Kaikki virkamiehet, jotka tekivät työllisyysalueille siirtyviä tehtäviä, siirrettiin työllisyysalueille. Vuoden 2024 lopulla valtiolta poistui n.4400 TE-palvelutehtäviä tekevää henkilöä (tässä joukossa ei siis valtion muihin virastoihin siirtyviä henkilöitä mukana). Koska tästä joukosta siirtyi vielä eläköitymisen tai työnhaun kautta muihin tehtäviin siirtymisen johdosta henkilöstöä pois, todellinen työvoimaviranomaisiin siirtyneen henkilöstön määrä on ollut n. 4200 henkilöä.

KEHA-keskuksella ei ole tiedossa, paljonko kunnissa / työvoimaviranomaisissa on tällä hetkellä TE-palveluhenkilöstöä. Työvoimaviranomaiset hoitavat oman henkilöstönsä rekrytoinnit eivätkä ilmoita näistä erikseen KEHA-keskukselle.

Käyttövelvoitteen piiriin kuuluvan valtakunnallisen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden virkailijan asiakastietojärjestelmän (A-TMT) virkailijatunnuksia on tällä hetkellä 5380 kpl. Luku sisältää työvoimaviranomaisen lisäksi KEHA-keskuksen omat käyttöoikeudet (esimerkiksi työttömyysturvan vastuualueen tehtävät).

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt vastuualueen johtaja Jaakko Westerlund ja ratkaissut johtaja Heikki Heikkilä.

8.10.2025

Jakelu

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Tämä asiakirja KEHA/29831/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/29831/2025 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Heikkilä Heikki 09.10.2025 09:31

Esittelijä Westerlund Jaakko 08.10.2025 15:40